Făurari de mari campioni

Radu Huțan:

„UN TITLU MONDIAL NU-ȚI PERMITE SĂ NU MAI MUNCEȘTI!"...

Se spune adesea că antrenorul este „omul din umbră", ascuns, cel mai adesea, de performanță și de performer. Că nu este chiar așa, ne-o dovedesc o serie de simbioze celebre, în care meritele nu pot fi despărțite. Gîndindu-te la Valeri Brumel îți vine imediat pe buze numele lui Iuri Deacikov, cînd spui Iolanda Balaș, spui imediat și Ion Söter, „Inter" a fost echipa lui Herrera, precum celebrul „United" (Manchester) al lui Matt Busby ; Borg este Pygmalion-ul lui Lennart Bergelin, Nadia Comăneci n-ar fi ajuns ce este fără Bela Karoly ; și nici „flotila de aur" a caiacului și canoei românești fără RADU HUȚAN și colegul său NICOLAE NAVASART.

Adevărată legendă vie a sportului românesc, antrenorul emerit Radu Huțan este, poate, tehnicianul cu cel mai impresionant palmares mondial. La Dinamo (unde a împlinit, în 1979, 30 de ani de activitate) sau la lotul național (unde a fost antrenor din 1953 pînă în 1972 și unde a revenit în 1977) a fost „răspunzător" de cele 6 titluri olimpice și 24 mondiale (20 în exclusivitate, 4 „în colaborare") cucerite de sportivii dinamoviști. Ca să nu mai vorbim de alte zeci de medalii olimpice, mondiale și europene, sau de cele aproximativ 500 (!) de titluri de campioni ai României.., **Leon Rotman, Simion Ismailciuc, Dumitru Alexe, Serghei Covaliov, Aurel Vernescu, Afanasie Sciotnic, Ivan Patzaichin, Vasile Dîba**, nume de referință în caiacul și canoea mondială, sînt „produse Radu Huțan". Lista ar putea continua cu zeci de nume care, fiecare în parte, ar face mîndria oricărui tehnician...

S-a născut la Gura Humorului, la 25 mai 1927. Cum a ajuns la caiac-canoe acest moldovean get-beget ?

— Am copilărit pe malul Moldovei ; ne stringeam mai mulți, făceam plute din trunchiuri de copaci ; nu mă gîndeam atunci că o să-mi leg întreaga viață de apă... În 1947, venind la București, salariat la Telefoane, am încercat să înjgheb o secție de caiac. „Telefoanele" aveau secții puternice de baschet, volei, atletism (marș). Eu eram singur. În 1949 am fost încorporat, așa am ajuns la Dinamo, unde m-am întîlnit cu Nicolae Navasart, Radu Marinescu, Ion Bojescu, formînd, să spunem, o secție. Aveam un singur caiac de simplu, ne antrenam pe rînd. Trăgeam „piste de control", unul concura, altul cronometra. După antrenamente, discutam ore întregi, învățam pe pielea noastră tehnica, metodica. Pe malul lacului era un atelier, modificam bărcile după cum simțeam noi că alunecă mai bine. „Lansam" modele pe care le foloseau apoi toți ceilalți. În 1950, la prima ediție a campionatelor naționale, noi, cei 4 de la Dinamo, am cucerit 8 titluri din cele 9 probe de simplu, dublu și patru : eu am fost părtaș la 5, Radu Marinescu la fel, Nicolae Navasart la 4. Toamna am primit titlul de maestru al sportului, primul decernat la caiac. Din 1951 am devenit, la Dinamo, și un fel de responsabil tehnic, iar în 1953, cind au apărut clasificările de antrenor, am devenit antrenor de categoria I. Continuam să concurez, iar în 1953, la Festival, am cucerit, alături de Mircea Anastasescu, prima victorie internațională, caiacului românesc. Anastasescu a fost modelul care a dat naștere tehnicii noastre în caiac.

— Dar canoea ? Cum a apărut canoea la noi ?

— În 1953, la Festival, cehoslovacii Bohumil și Kudrna, campioni olimpici în 1948, au adus o canoe adevărată, de concurs. Atunci am văzut-o prima oară...

— ...și după numai trei ani aveam trei titluri olimpice la Melbourne !

— Da, am trimis 5 canoiști la Melbourne, erau 8 în toată țara, și am ciștigat trei medalii de aur.

— Canoea a fost, în general, la noi, înaintea caiacului...

— Canoiștii, toți, au venit din Deltă. Oameni obișnuiți cu apa, învățați cu greul, care nu fac nazuri la muncă. Și munca este totul !

— Se spune că sînteți un om sever, iar cuvîntul sever este, în acest caz, aproape un eufemism...

— Antrenorul cunoaște adesea mai bine interesul sportivilor decît ei înșiși. Nu am admis rabaturi. Un titlu mondial nu-ți permite să nu mai muncești ! În primăvara următoare marilor competiții, pentru mine toți sportivii sînt egali, indiferent de faimă. În 1966 am titularizat pentru campionatul mondial un grup de tineri care s-au dovedit mai harnici în pregătire decît consacrații. Și debutanții au cucerit 5 titluri mondiale la Grünau ! M-am legat însă întotdeauna de oamenii dispuși să muncească mult, fără rezerve.

— Cum a evoluat caiacul-canoea în ultimii 20 de ani ?

Radu Huțan *(în picioare) și* Nicolae Navasart, *artizanii marilor victorii ale „flotilei de aur".* Foto : Dragoș NEAGU

— Nivelul a crescut peste tot, dar principalele forțe au rămas cam aceleași, adică U.R.S.S., Ungaria, România, cărora li s-a adăugat, în ultimii 10 ani, R. D. Germană. Valorile cresc, timpii scad, în special datorită concurenței dintre reprezentanții acestor școli. Dacă acum 15—20 de ani făceam 1 500 km într-un sezon, acum sîntem la 5 000. Am ajuns să ieșim pe apă în februarie ! Și volumul nu-i totul ; în fiecare an trebuie să schimbi ceva, să creezi noul. Altfel nu progresezi !

— Care este secretul marii performanțe ?

— Dăruirea. Nu-i o vorbă aruncată. Dacă nu dai tot, nu reușești.

Nicolae Navasart:

O VIAȚĂ DEDICATĂ CAIACULUI ȘI CANOEI ROMÂNEȘTI

Nu puțini, și nu neapărat dintre prieteni, sînt cei care îl sfătuiesc pe **NICOLAE NAVASART** să-și scoată din inimă sportul căruia i s-a dedicat de mai bine de 30 de ani și să-și vadă de sănătate. Inima lui „nea Nae" a obosit, spun doctorii, umezeala adunată într-o viață petrecută pe lac sau pe marginea lui s-a insinuat și ea într-un organism care nu vrea să știe ce e odihna.

A lăsa însă lotul olimpic de caiac-canoe, a abandona „flotila" acum, cu mai puțin de trei luni pînă la startul Jocurilor Olimpice este, pentru antrenorul emerit Nicolae Navasart, militar, crescut în spirit ostășesc, sinonim cu a dezerta. Il găsim, deci, ca în fiecare primăvară, la Snagov, alături **de Ion Bîrlădeanu**, frații **Simionov, Agafia Buhaev** și ceilalți. Întîmplător, convorbirea pe care am avut-o s-a petrecut într-o zi de aprilie cu semnificație deosebită. Nicolae și Maria Navasart împlineau trei decenii de cînd s-au cunoscut și 28 de ani de căsătorie. Sentimentul care le-a unit destinele a fost dublat de pasiunea pentru același sport și cei doi au făcut nu numai casă comună, ci și **echipă**, contribuind împreună la formarea mai multor generații de campioni și campioane ai padelei și pagaei.

Născut pe malul Dunării (la 20 iunie 1929), crescut la Constanța, într-o familie cu tradiție sportivă (tatăl rugbyst, mama — absolventă a Academiei de educație fizică — A.N.E.F., scrimeră și înotătoare), Nicolae Navasart nu putea să îndrăgească decît un sport legat de apă. A îndrăgit și a practicat nu unul, ci trei : caiac, yachting și canotaj. A început cu yachtingul, prin toamna lui 1944, a mai făcut schi, rugby și volei. La această ultimă disciplină a și avut, n-o să vă vină să credeți, specializarea la încheierea studiilor la I.E.F.S., întrucît, la acea vreme, prin 1955, institutul nu avea catedră de sporturi nautice. În sporturile pe apă avea să cucerească însă nu mai puțin de 25 de titluri de campion al României, cele mai multe la caiac, ultimul, în 1969, la 40 de ani, la yachting.

A rămas la caiac, asumîndu-și greaua misiune de pionier. De numele lui Nicolae Navasart se leagă atît construirea primei bărci românești, cît și formarea școlii noastre de caiac-canoe, care și-a cîștigat, de-a lungul timpului, prin performanțele „flotilei", un renume de invidiat. **În istoria sportului nostru nu există, credem, o altă disciplină a cărei dezvoltare și afirmare internațională să depindă, precum caiacul-canoea, de pasiunea și iscusința a două inimi, a două minți, așa cum sînt Nicolae Navasart și Radu Huțan. Au dat fiecare tot ce are mai bun, unul la Steaua, altul la Dinamo, amîndoi pentru România.**

Nicolae Navasart este prezent la cîrma lotului din 1950, înainte de a fi apărut, la noi, calificarea de antrenor. A lipsit perioade scurte, atunci cînd a fost solicitat să lucreze în străinătate (Japonia, Mexic). Cîți campioni i-au trecut în acest răstimp prin mînă ? Mulți, foarte mulți. Să începem cu **Aurel Vernescu**, de a cărui pregătire s-a ocupat, la lot, în 1961, cînd acesta a cîștigat titlul de campion european la Poznan, sau **Nicolae Artimov** și **Andrei Conțolenco**, și ei campioni mondiali la caiac dublu 500 m la aceeași ediție. Aceștia au fost, dealtfel, primii lauri ai caiaciștilor la o mare competiție, după ce canoea „explodase" cu 5 ani mai devreme, la Melbourne. Să-i amintim pe **Vasile Nicoară** și **Haralambie Ivanov**, tripli campioni ai lumii la Jajce, în 1963 cînd flotila a reușit cel mai frumos bilanț (7 titluri mondiale), și cvadrupli campioni europeni în 1965, la Snagov, să-l amintim pe canoistul **Andrei Igorov**, campion european (1965), și vicecampion olimpic (la Tokio) și mondial, pe **L. Calinov** și **Ichim Sidorov**, vicecampioni mondiali și campioni continentali la canoe, să nu-i uităm pe caiacistul **Nicolae Terente**, campion european, pe canoiștii **Gheorghe Danilov** și **Gheorghe Simionov**, campioni ai lumii și vicecampioni mondiali, mai recent pe **Toma Simionov**, vicecampion mondial alături de fratele său, și pe caiaciștii **Nicușor Eșeanu** și **Ion Bîrlădeanu**, campioni ai lumii anul trecut la Duisburg. Și alții... Să-l amintim, pentru a fi drepți, și pe **Vasile Dîba**, primul campion olimpic al caiacului românesc, care, legitimat la Dinamo, a fost pregătit la lot, pentru J.O., din 1976, de Nicolae Navasart.

Activitatea de tehhnician, care i-a adus titlul de antrenor emerit, înalte distincții de stat și de sport, s-a împletit cu cea de oficial al Federației internaționale. Nelipsit de la campionatele lumii începînd cu 1958, prezent la ultimele 4 ediții ale J.O. (la Tokio și Ciudad de Mexico a ajutat, cu sfaturi competente, organizarea întrecerilor de caiac-canoe), Nicolae Navasart este membru în Comisia tehnică a F.I.C. din 1964, iar din 1972 a devenit președintele acestui important for. Poliglot (franceză, engleză, germană), președintele este singurul din comisie care vorbește toate cele trei limbi oficiale ale F.I.C., reușind să se facă înțeles de toată lumea...

Am întrebat, la sfîrșitul discuției noastre, cînd de față era și Radu Huțan, de ce nu a apărut pînă acum nici o carte de caiac-canoe, o lucrare de specialitate, în care să fie cuprinsă experiența bogată, cunoștințele care ne-au adus atîtea succese și care au devenit, la nivel mondial, sursă de inspirație. Iată răspunsul : **„Am început, acum cîțiva ani ; am terminat... introducerea. Dar cînd să scrii ? Cărți scriu cei care au mai mult timp decît noi"...**

BALCANIADA, UN PRIM REPER ÎN DRUMUL „FLOTILEI" SPRE KRÎLATSKOE ; MAI IMPORTANTE SÎNT CELE CARE URMEAZĂ!...

Mai puțin importantă în privința confruntării cu oaspeții din Balcani — diferența de valoare, cunoscută, s-a materializat într-o victorie categorică, așteptată, a sportivilor români, în ciuda prezenței cîtorva individualități străine de marcă —, cea de-a 5-a ediție a Campionatelor Balcanice de caiac-canoe, desfășurată în cadrul admirabil, familiar, al Snagovului, a păstrat o cotă ridicată de interes prin faptul că ne-a oferit reîntîlnirea cu „flotila" noastră în primul start oficial al anului, în alcătuire unitară, așa cum n-o mai văzusem din vara trecut, de la Campionatele mondiale de la Duisburg.

De la bun început ținem să subliniem că impresiile de mai jos, — unele, desigur, subiective, determinate de ambianța încîntătoare din fiecare primăvară a bătrînului lac dintre București și Ploiești — sînt simple aprecieri, și nu concluzii. Este, dealtfel, imposibil a se trage concluzii acum, într-o perioadă în care pregătirea abia se îndreaptă către caracterul specific. Ce se poate spune, deci, după această Balcaniadă, în care, dincolo de clasamentele oficiale (în care au intrat cîte un echipaj de țară în fiecare din cele 13 probe) am putut urmări, în două frumoase regate, pe toți componenții lotului care aspiră la tricoul tricolor pentru Krîlatskoe ?

Mai întîi, cîteva cuvinte despre valorile de toți cunoscute. **Ion Bîrlădeanu** a cîștigat ambele probe de caiac-simplu, părîndu-ne bine înscris pe orbita progresului masiv în care s-a lansat de la intrarea în lot, în urmă cu doi ani. **Vasile Dîba** ne-a făcut să credem că poate reveni la nivelul care îl făcea, nu demult, imbatabil la 500 m. Deocamdată, Dîba este cel mai bun pe... 400 m, dar revenirea este evidentă. Această sută de metri care îi lipsește acum — firesc, în aprilie, la acest „pur sînge" — poate fi cîștigată, prin pregătire exemplară, în răstimpul rămas pînă la J.O.; și atunci toate speranțele sînt posibile... Au crescut în vîrstă, dar și valoric, tinerii **Ion Geantă, Alexandru Giura, Petrică Dimofte** și **Ionel Milașcu**, a căror apropiere de cei doi fruntași este, neîndoios, îmbucurătoare.

La canoe, campionii mondiali **Ivan Patzaichin** și **Petre Capusta** au cîștigat, nu fără a suferi, ambele curse de dublu. Ambiția și clasa lui Ivan au ieșit din nou în evidență în special în proba de 1 000 m, în care a ținut să concureze în ciuda durerilor din umărul sting, care l-au forțat să abandoneze, anterior, în cursa de simplu. Proba în care ne-am obișnuit să-l vedem cîștigînd mereu pe Patzaichin a revenit, surprinzător, tînărului **Dobre Nenciu**, care a întrecut, dintr-un „foc", un campion olimpic (Matija Ljubek) și doi foști campioni mondiali (Lipat Varabiev și Liuben Lubenov). Victoria noului „produs", tulcean cu marca **„Igor Lipalit"** este o frumoasă promisiune. Să fie Nenciu „simplistul" pe care l-am așteptat atîta vreme lîngă Patzaichin și Varabiev ? Ne-ar plăcea să credem, pentru că, dacă este drept că ne gîndim în primul rînd la... Krîlatskoe, ne interesează și ce va fi mai tîrziu, după ce uimitorul Patzaichin îi va preda ștafeta... Întrecut de Lubenov la 500 m, Varabiev n-a făcut, totuși, o cursă rea ; ne place sau nu, trebuie să recunoaștem în canoistul bulgar (23 ani, cu doi mai mult decît Nenciu) unul din bunii canoiști de azi ai lumii ! La dublu, de notat ascensiunea echipajului **Mihai Marcov — Gheorghe Simiocenco**, clasat de două ori înaintea fraților **Gheorghe** și **Toma Simionov**, care acuză, se pare, cel mai mult startul timpuriu.

Campionii mondiali Ivan Patzaichin *și* Petre Capusta, *învingători în ambele probe de canoe dublu ale Balcaniadei.*

Fetele noastre au fost întrecute în două din cele trei probe de caiacistele din Bulgaria. Au cîștigat-o tocmai pe cea de dublu, unde păreau mai vulnerabile prin absența **Nastasiei Nichitov** (în refacere după boală) și deci a perechii clasice (și valoroase) Nichitov — Buhaev. **Maria Ștefan** alături de **Elisabeta Băbeanu**, iată o combinație promițătoare, pentru că junioara de anul trecut dovedește calități certe. La simplu, Buhaev și Ștefan au fost întrecute fără drept de apel de tînăra **Vania Geșeva** care, după evoluția de vineri, pare o candidată fermă la podiumul olimpic. Numărul limitat de valori pe care îl avem la fete impune, opinăm, meditații serioase asupra celor mai bune formule care ar putea fi stabilite în cele două probe olimpice.

Nu ne îndoim că acest aspect va sta în centrul preocupărilor tehnicienilor lotului, și nu numai pentru caiacul feminin. Este o sarcină generală care va trebui rezolvată în pregătirea viitoare, precum și în competițiile interne și, mai ales, internaționale care vor urma în săptămînile din mai și iunie. Balcaniada n-a fost, așa cum spuneam la început, decît în mică măsură un adevărat test ci, mai degrabă, un simplu reper în „marșul" spre Krîlatskoe. S-a încheiat o etapă, începe alta. Am văzut, să spunem, cum „au ieșit din iarnă" componenții flotilei. Important pentru bilanțul olimpic este ce vor face și cum vor face de-acum înainte...

Pagină realizată de
Vladimir MORARU